

10 let dela Programa Svit – manjše breme raka

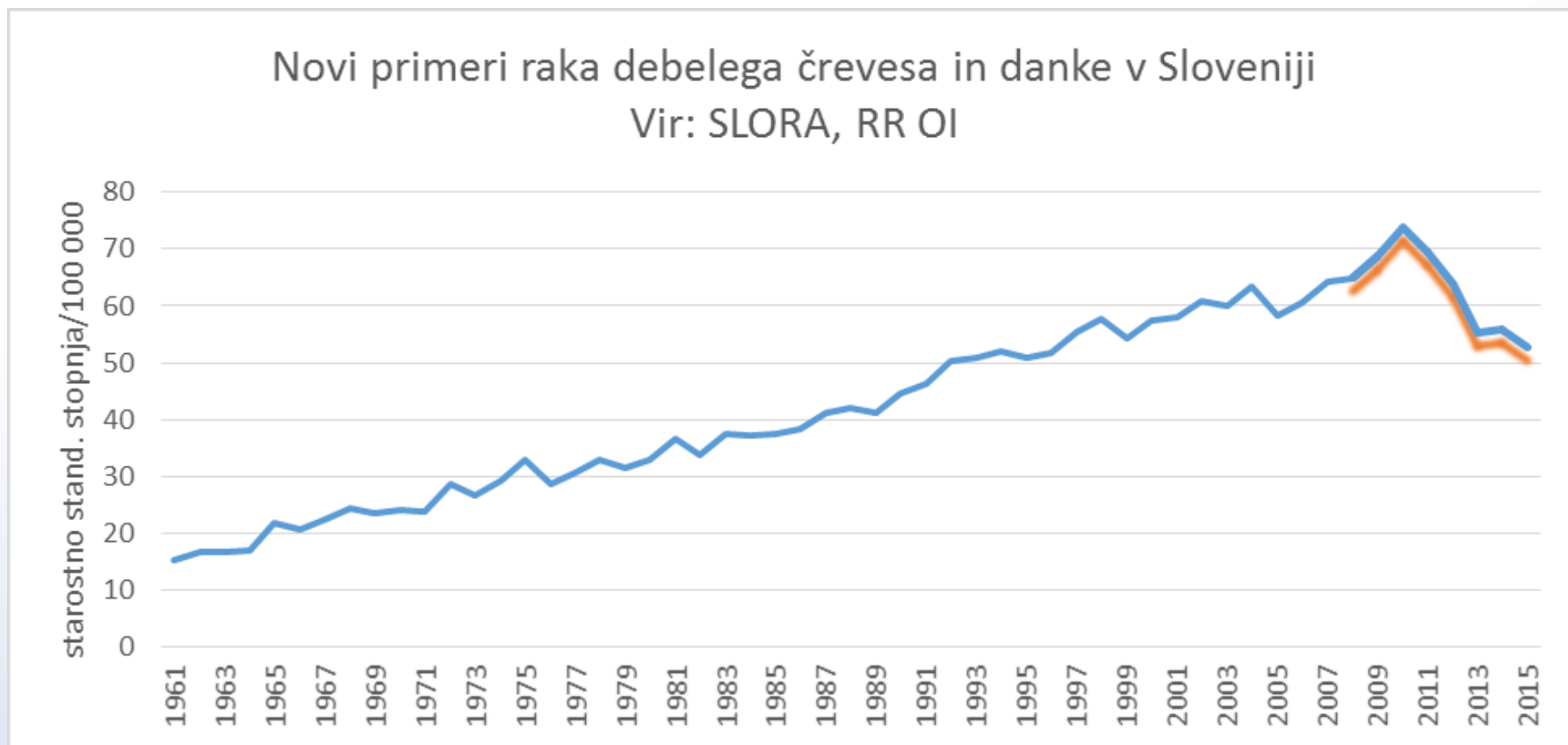
Dominika Novak Mlakar, Tatjana Kofol Bric,
Ana Lucija Škrjanec

Vsako leto za rakom debelega črevesa in danke zboli okoli 1400 prebivalcev Slovenije, več kot 700 jih umre (vir: Register raka Republike Slovenije, 2015).

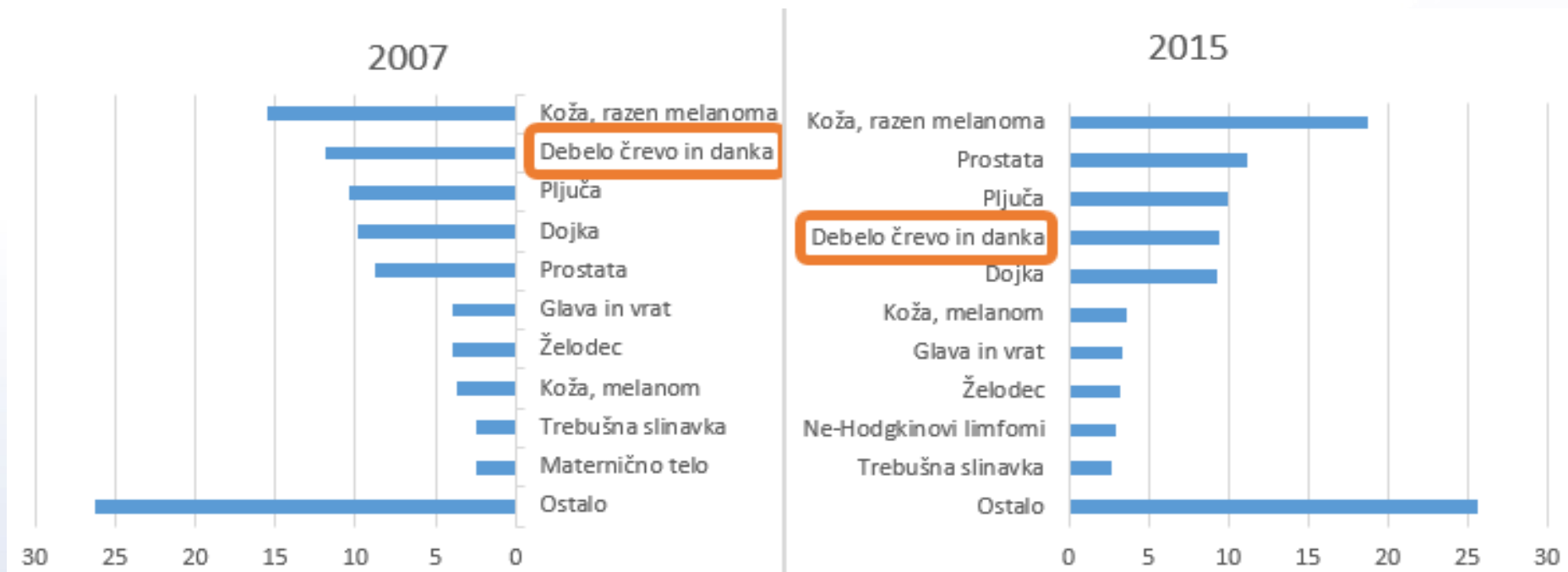
Rak na debelem črevesu in danki je ena izmed redkih rakavih bolezni, ki jo je mogoče preprečiti s presejanjem.

Program Svit, državni program presejanja in zgodnjega odkrivanja predrakavih sprememb in raka na debelem črevesu in danki išče znake sprememb pri navidezno zdravih odraslih s preprosto preiskavo blata na sledove krvi. Osebe z pozitivnim izvidom so pregledane na kolonoskopiji. Med zdravimi osebami se odkrije tiste, pri katerih je velika verjetnost, da bi se iz odkritih sprememb razvil rak, ali že imajo začetno obliko raka. Zgodaj odkrita bolezen se uspešno zdravi, z odkritjem predrakavih sprememb pa se bolezen lahko celo prepreči.

Zmanjševanje števila novih primerov raka debelega črevesa in danke od leta 2011

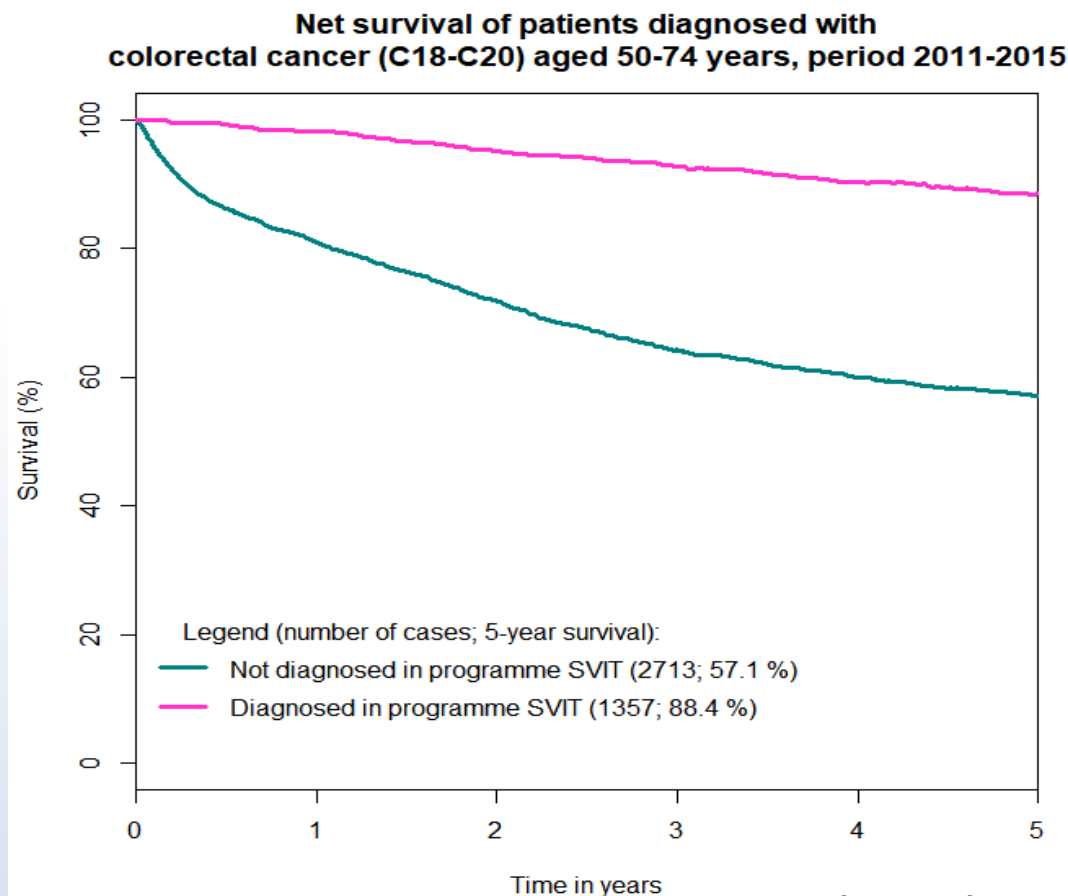

Najpogostejše lokacije raka pri obeh spolih skupaj - incidenca.
Delež raka debelega črevesa in danke med vsemi raki v Sloveniji se je zmanjšal.

Vir: Rak v Sloveniji 2007, 2015. Register raka OI

Čisto preživetje oseb z rakom debelega črevesa in danke v Sloveniji v starosti 50 – 74 let, obdobje 2011-2015

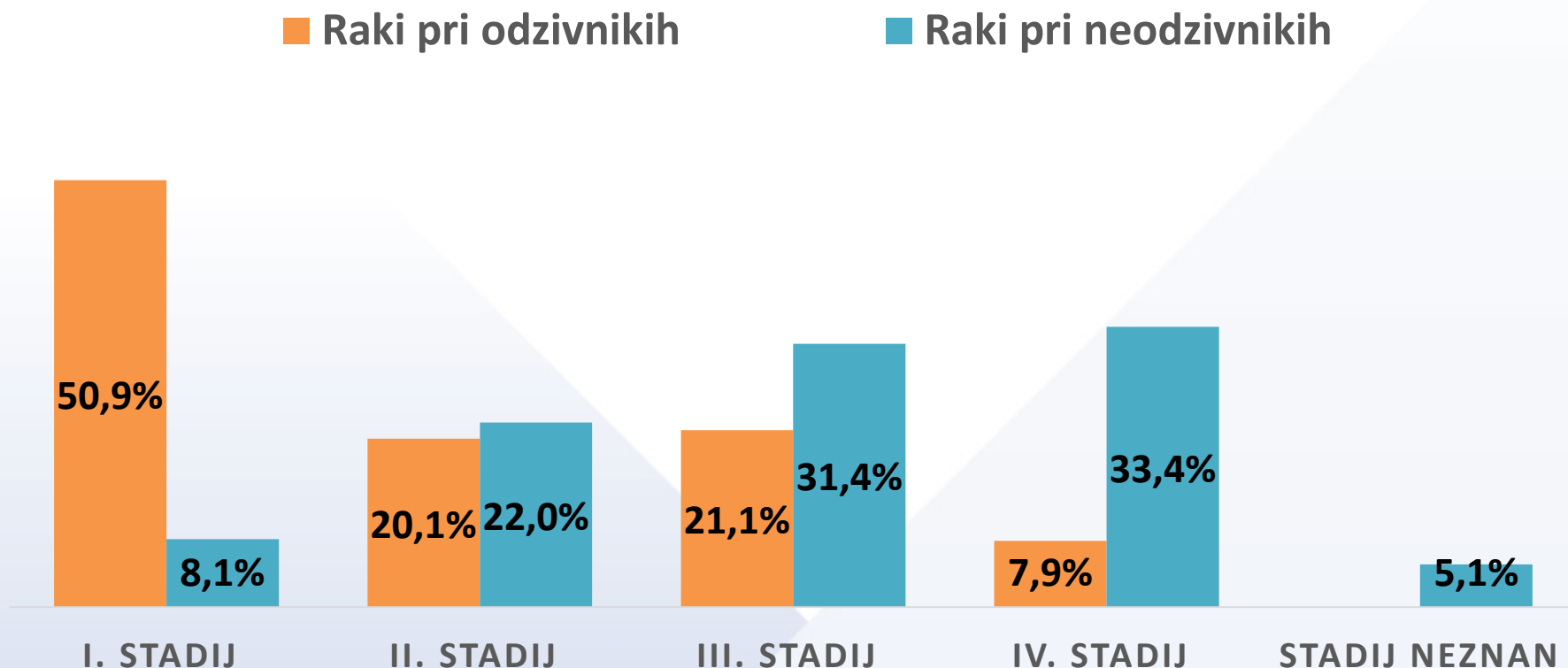

Raki odkriti v Programu Svit

Raki odkriti izven Programa Svit

Vir: Register raka Onkološki inštitut

Stadiji rakov se med odzivniki in neodzivniki v presejalni program statistično značilno razlikujejo. Stadiji so višji pri neodzivnikih, ker so raki odkriti kasneje.

Rezultati Programa Svit v številkah

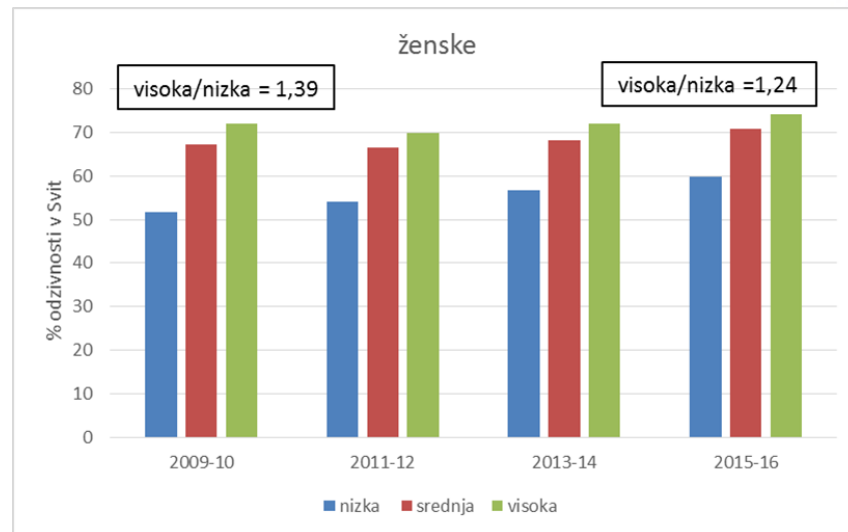
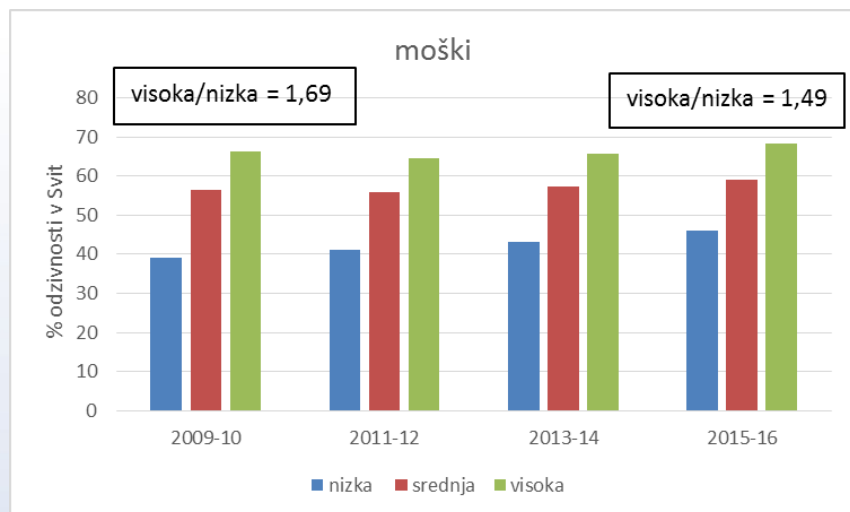
Ključni kazalniki po 2-letnih presejalnih krogih	Prvi	Drugi	Tretji	Četrty	Leto 2018
Ciljna populacija – vabljeni	536.709	502.488	501.391	607.123	307.701
Pokritost ciljne populacije z vabili	99,3%	99,6%	99,6%	99,6%	99,6%
Odzivnost na vabila – vrnjena izjava o sodelovanju	56,9%	57,8%	59,9%	62,2%	64,6%
Pacienti neustrezni za presejanje (samoporočanje in v programu odkrita patologija kolorektuma)	12,5%	7,7%	5,5%	6,2%	6,3%
Presejanost - vrnjeni vzorci blata	49,9%	52,8%	55,7%	58,0%	59,95%
Pozitivni FIT testi med testiranimi	6,2%	6,0%	6,0%	6,8%	5,99%
Delež oseb, ki opravijo kolonoskopijo po pozitivnem FIT	90,9%	92,2%	93,1%	92,6%	97,4%

Moški se odzivajo slabše, čeprav so bolj ogroženi

	1. presejalni krog	2. presejalni krog	3. presejalni krog	4. presejalni krog	Leto 2018
Moški	52,6%	53,2%	54,8%	57,3%	59,4%
Ženske	61,2%	62,3%	64,9%	66,7%	69,6%
Skupaj	56,9%	57,8%	59,9%	62,2%	64,6%

Neenakost v odzivnosti na vabilo po izobrazbi se zmanjšuje Slovenija, 50-69 let

Razlika v odzivnosti po izobrazbi je večja pri moških. Z vsakih presejalnim krogom se razlika zmanjšuje. Zmanjšanje razlike je večje pri moških kot pri ženskah.

Pomembno zmanjšanje razlik v odzivnosti po izobrazbi je doseženo s številnimi komunikacijskimi, promocijskimi aktivnostmi in prilagoditvami izvajanja programa s strani vseh, ki sodelujejo kot izvajalci in podporniki.

Odzivnost po regijah je različna

1.1. – 31.12.2018

ZDRAVSTVENA REGIJA	ODZIVNOST		
	Skupaj	Moški	Ženske
CELJE	64,32%	58,73%	69,65%
KOPER	61,09%	56,46%	65,62%
KRANJ	68,21%	63,93%	72,11%
LJUBLJANA	65,39%	59,88%	70,49%
MARIBOR	61,96%	56,54%	67,14%
MURSKA SOBOTA	62,60%	57,44%	67,44%
NOVA GORICA	68,12%	64,26%	71,85%
NOVO MESTO	66,12%	60,23%	71,90%
RAVNE NA KOROŠKEM	65,22%	59,90%	70,51%
SLOVENIJA	64,63%	59,38%	69,60%

Opravljene kolonoskopije

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Skupaj
Moški	4.129	4.317	5.200	4.570	4.391	5.177	6.670	6.123	5.770	46.347
Ženske	3.359	3.555	3.816	3.399	3.542	4.299	5.566	4.872	4.912	37.320
Skupaj	7.488	7.872	9.016	7.969	7.933	9.476	12.236	10.995	10.682	83.667

Vrsta in delež odkrite patologije pri osebah z opravljeno prvo kolonoskopijo v letu 2018

Odkrita patologija	število	delež
Karcinom	201	2,18%
Suspektno za karcinom	23	0,25%
Limfom	1	0,01%
Nevroendokrini tumor	4	0,04%
Napredovali adenom	2.149	23,33%
Ne-napredovali adenom	2.933	31,84%
Sesilna <u>serirana</u> lezija	317	3,44%
Hiperplastični polip	542	5,88%
Druge ne- <u>neoplastične</u> najdbe	376	4,08%
Histološki izvid ni <u>vnešen</u>	1	0,01%
Najdbe brez vzorcev za histologijo	1.610	17,48%
Brez najdb	1.055	11,45%
Skupaj	9.212	100%

Napovedujemo v letu 2019

- Obeležitev 10-letnice Programa Svit s slavnostno prireditvijo konec marca
- Izdajo publikacije ob 10-letnici
- Prenovljeno spletno stran
- Pilotno uvedbo elektronske *Izjave o prostovoljnem sodelovanju v Programu Svit* pri populaciji stari 50 let, ki prvič vstopa v program